

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

D[omi]nica in sexagesima: de fructuoso et vtili verbo dei. Sermo. viij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Dñica in sexagesima. Sermo VIII

vite sue deo reservat meliore diabolo
immolat. ¶ Secūda iniquitas est in ange-
los. Impenitētes vtriq; p suo mō quā-
tū de se est angelos affligere nō erube-
scūt. Nā licz angeli beati impassibiles
sint: et oī iocunditate repleti: tñ vt diri-
uus in pcedētibus de maloz puerfio-
ne gaudiū aliqd accidētale suscipiūt.
¶ Doctō eis deesse necesse est cū pctōres
nō cōuertunt. ¶ Tertia iniquitas pecca-
triciis aie ipenitentis est in seipam. Nā
dū pctōr differt suerti vult potius hēre
se malū q̄ bonū: infirmū q̄ sanū: seruū
q̄ liberū: in statu latronis q̄ i statu re-
gis: nihil habere q̄ oīm bonozū ecclie
participē: inutile q̄ multū valentem.
¶ Pctū nēpe facit hoīez malū: infirmū:
mortuū: seruū: latronē: q; furaf bona
dei: pauperē et inutile. ¶ Quarta iniqui-
tas est in oēm creaturā: q; ppter duri-
ciā hoīm pctōrū creature irrōnabiles
quodāmodo puniunt. Obscuratus est
em sol tpe passionis ppter iudeorum
crudelitātē. Perierūt i diluuiō tot ani-
malia et volucres celi ppter pctā hoīm.
Maledicta fuit terra ppter pctā pmo-
rū parētū. Ergo scimini ergo o pctōres
tardi. Ecce nūc tps acceptabile inquit
apls. ij. Coz. vj. Ecce nūc dies salutis.
Nemini dātes vllā offensionē: nec deo
nec angelis: nec vobismetipis: nec etiā
creaturis p tarditātē puerfionis v're: et
sic facientes accipietis hic a deo gra-
tiam: et in futuro gloriam. Amen.
¶ Dominica in sexagesima de fructuo-
so et vtili verbo dei quo mediante oēs
gentes crediderūt in xpm saluatorem
nostrum.

Sermo. viij.

Emē est verbū

dei. Scribunt hec vba
Luce. vij. et in euange-
lio hodierno presentis
dñice. Nihil tam efficax
esse potest ad puerfionē cuiuslibet pec-
catoris et cuiuslibet virtuosū pforatio-
nē sicut deuota et frequēs auditio vbi
dei. Scimus etem p pdicationē euan-

gelij mūdū totū ab idolatrie errore re-
uocatū. Nā antea oēs gētes vna ecce-
pra ppli iudeoz deos falsos cū dānaz
tissimis supstitionib; excolebāt. At vbi
vox euangelij audita est in oī terra oīs
error: ab ei; p̄spectu fugat; est tanq; si
tenebre a lucis radijs fuissent depulse.
Et hoc iquit Eusebius pamphili. s. de
euāgelica pparatione. Nō em p se qui
xpm secuti sunt mīres suas nefandis
nuptijs cognoscunt: nō hūanitiescun-
tur carnib; scythē: qm̄ ad eos vsq; pdi-
catio xpi puenit: nec charissimos falsa
religione ipulsū filios iugulāt. Nec cer-
te ac talia pene infinita hoīm quōdāz
vitā verabāt. Abassagete ac derbices
tradunt p̄p̄quos atq; affines suos
q; senectute p̄ficiēbant miserrimos pu-
tasse: ac id imolatas carnes eoz quos
plimi fecerāt deuoz abāt. Zibareni vi-
uos seniores suos p̄cipitarēt. Dyrcani
rapacis gñis auib; ac canib; p̄ncere so-
liti. Que qdē cūcta pu; religiosissime
faciebāt: nūc vō sola euāgelica v̄tute
vndiq; truculētissima h̄ pestis expulsa
est. hec ille. Et vt plen; intelligat ab oīs
bus quāra sit v̄t; diuini v̄bi: in h̄ s̄mo-
ne de ipo p̄uēient tractabim;: eo q; sal-
uator oīs in v̄bis allegatis in themate
dixit v̄bū dei fore semē. s. sp̄aliū cha-
rismatum et donoz. In quibus verbis
tria mysteria sunt declaranda.

Primū ē de v̄bi dei pdicati dignitate
Secūm de pdicantis v̄bū qualitate.
Tertius de auditiois eius v̄tilitate.
¶ Quāquā sunt egregie et excellen-
tissime dignitates v̄bi dei et officij p̄-
dicandi.

Capitulum. j.

Primū mysteriū declarādū ē
de dignitate v̄bi dei pdicati
seu officij pdicandi. Et ad h̄
intelligēdū s̄bnotabim; quāz
excellētias de dignitate ei;.

Prima dicitur xpi exercitatio.
Secunda apostolorū electio.
Tertia miraculorum conuulsio.
Quarta predicatorum defensio.
Quinta ecclesie sublimatio.

d ij

Dominica in sexagesima.

¶ Prima excellentia sibi diuini et officij predicandi dicitur xpi hereditario. Dñs quidem iesus deus dei filius predicare voluit et predicationis officium exercere. vñ Mat. iij. dicitur: Lepit iesus predicare et dicere penitentiam agite. Et Luce. viij. de ipso dicitur: Iter faciebat per ciuitates et castella predicans et euangelizans regnum dei. Et vt colligitur ex dictis euangelistarum: precipue Jobā. viij. et xvij. c. sepius docebat predicando in templo et in synagoga. Verū tamen non immerito querere quis potest vtrum xps debuit solum iudeis et non gentibus predicare. Ad quod respondet Tho. iij. parte. q. xlij. ar. j. q. conueniens fuit predicationem christi tam per apostolos quam per ipsum a principio solum iudeis exhiberi triplici ratione.

Primo ratione impletionis.

Secundo ratione ordinationis.

Tercio ratione triumphationis.

¶ Prima ratio dicitur impletionis. Predicauit enim christus iudeis vt impleret promissiones factas antiquis patribus: non autem gentibus: quoniam populus ille iudeorum tunc vivebat sub veri dei cultu. Vñ aplos ad Rom. xv. ait: Dico xpm iesum fuisse ministrum circūcisionis. id est predicationis iudeorum: propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum. Et vt etiam Hiero. dicitur super illud Mat. x. In via gentium ne abieritis. Oportebat primum aduentum xpi nunciari iudeis: ne iusta haberet excusationem dicentes ideo se dominum reiecit quod ad gentes transferret. Verū tamen sicut non debuit a principio indifferenter suam doctrinam gentibus commutare: ita etiam non debuit gentes omnino repellere: ne spes salutis eis precluderet. Idem aliqui gentiliū particulariter sunt admissi: sicut samaritanis Job. iij. et chananæis Mat. xv. propter excellentiam fidei et deuotionis eorum.

¶ Secunda ratio quare xps tamen iudeis et non gentibus predicauit dicitur ordinationis. Exigebat namque debitus ordo vt iudeis qui erant propinquiores per fidem et cultum veri dei prius doctrinam xpi proponeret et per eos transmitteret ad gentes: sicut in cele-

sti hierarchia per superiores angelos ad inferiores diuine illuminationes perueniunt. Vñ Hiero. super illud Mat. xv. c. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Non inquit hoc dicit quin ad gentes missus sit: sed quod primum ad israel missus est. Et de hoc predicat Esaię vi. c. Mitta ex eis qui saluati fuerint: scilicet ex iudeis ad gentes in mare: in africa: in lydia tenentes sagittam in italia et grecias ad insulam luge ad eos qui non audierunt de me: et non viderunt gloriam meam: et annuntiant gloriam meam gentibus.

¶ Tertia ratio quare xps voluit iudeis et non gentibus predicare dicitur triumphationis: vt ostenderet triumphum et victoriam crucis et passionis sue per quam meruit preteritum: et dominum super gentes: sicut illud Mat. vlti. Data est michi omnis potestas in celo et in terra. Maioris siquidem preteritum et virtutis ostensiuus fuit post passionem suam per aplos reducere gentes: quam si ante passionem ipse personaliter eis predicasset.

¶ Secunda excellentia sibi diuini et officij predicandi dicitur aplos electio. Ad hoc siquidem illos elegit xps vt ad predicandum illos mitteret. Vñ Job. xv. dicebat eis. Ego vos elegi de mundo vt eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat. Post passionem vero suam et resurrectionem dixit eis illud Mat. vlti. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Et illud Mat. vlti. Euntes docete omnes gentes. Quod et ipsi perfecerunt. de quibus dicitur in ps. xvij. In omnem terram exiit sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum. Ipsa vero experientia docet quod ex eorum doctrina mundus totus illuminatus est. Sed hic queri ab aliquo posset. Vtrum aplos ex diuine gratie presentia aut aliqua vi seu arte propria predicando populorum corda metentes attraxerunt ad xpm. Et dico: quod non potuissent tam cito euangelium omnibus gentibus cum illorem edicatione predicare nisi eis affuisset virtus diuina et spiritus sancti gratia: sicut illud Mat. vlti. Predicauerunt vbiique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis. Nam tria sunt

illa que per naturā vel artem homines inducere possunt ad aliquid credendum vel operandū: que tñ in apostolis xpm predicantibus nō sunt inuēta.

Primum est dialectica et logicalis argumentatio.

Secūm est rhetorica persuasio.

Tertiu est bonoz tēporaliū pmissio.

Primum est dialectica et logicalis argumentatio. Argumentū nāq; vt logici tradūt est ratio rei dubie faciens fidē. Vis argumētis commoti sunt pleriq; ad se quēdā Platonē: alij Aristotelem: alij Pythagorā: alij reliquos p̄hos et eoz discipuli facti. Silibus insup argumētationib; Arrius: Apollinaris: Manicheus: Valētinus: Cherint;: Fortinus: Hebion;: Paulus: Samositan;: Carpocarches: Appelles: Mardion: Hermogenes: Nouatus: Macedoni;: Florianus: Tertulianus: Pelagius: Nestor;: et ceteri alij suaz heresiū venena pestifera disseminauerūt q̄b; p̄aminati fuere et populi et nationes. Q̄ Secūm qd̄ pōt hoies inducere ad aliqd̄ credendum vel operandū d̄ rhetorica persuasio. Inquit em̄ Sen. ad Luciliū. Incredibile est qd̄ facile magnos viros dulcedo orationis abducatur a vero. Et idē de solatione ad Paulinū ait: Pōt eloquētia que parua sunt approbare p̄ magnis: rursus magna attenuare et ad ima deducere. Et Tullius lib. ij. de oratore sic loquitur: Quid admirabili; q̄ res splēdore illustrata h̄boz. Tanta vim h̄z illa q̄ recte a bono poeta dicta est vor atq; nimirū regina rerū oratio: vt nō modo inclināte erigere aut stantē inclinare: sed etiā aduersantē atq; repugnātē vt impator bonus ac fortis capere possit. hec ille. Sunt ad hoc p̄positū exēpla. Nā recitat Valerius lib. viij. c. ix. quāta sit vis eloquētie. Et Tullius in questionibus tuscul. q̄ Egehas Lyrenac; p̄hs quidā cyrene quitatis egypti adeo copiose diserebat de bono mortis mala et vite plenissime demonstrando qd̄ multi auditis illis sibi inferebāt mortē: quapropter a

rege Ptolomeo prohibitus est illa amplus edocere. Refert adhuc Valerius lib. viij. c. x. de studio et industria qd̄ Lato cenforinus tā eloquēs fuit qd̄ nunq; ab aliquo grauat; p̄ aliū defendi voluisset. Et vt Plin; dicit in li. de viris illustribus quadragesies quater accusat; p̄ se solū cām dixit optimeq; fuit ab solutus. Et vt Tull; in li. questionū tusculanarū scribit: Fuit in ea tāta eloquētia quāta illis tēporibus dici potuisset. De Tullio insup sic ait Lactā. li. ij. di. insti. Tull; summus p̄hs secte academice perfect; orator: sua eloquētia corda hominū in manib; suis habuit: vt quicquid vlt; eloquij p̄ latinorū alueos fluxit ab hoc fonte p̄gressum est. Quāta aut vis dicēdi fuerit in eo aperte ponit Plutarcus vitā eius describēs. dicēs: Cū cicerone venit Rhodū ad apollinum Mtilonis clarissimū oratorem: et possidonium p̄hm gloriosum: tradit Apollinum cum esset expertus latine lingue rogasset Ciceronē vt grece aliquid declararet: qd̄ Licero libēs fecit. Et illa declaratione oēs in stuporē versi nō poterāt saturari de laudib; Ciceronis. Sed et Apollonius venit in tāta admirationē qd̄ velut perertasim tact; nō intelligebat: et p̄ multā morā tacit; sedit. dixit tādē. Te nepe Licero laudo et admiroz. Sed me fortune grecorū miseret vt videā eruditionem et eloquētiā bonoz nobis relicta erat per te Romā accessisse. Subdit et idē Plutarcus de faciēdia Ciceronis: qd̄ dū orauit apud cesarē p̄ Quinto ligurio q̄ ex aduersarijs cesaris erat tāta grā admirabilis fuit vt cesar i plurimos colores vulrū d̄terit: manifestūq; fuit qd̄ anim; cesaris mutabatur. Pharsalicā tñ pugnā cū orator attingeret cesar velut amens corpe ac mēte alienat; est q̄sdāq; de manib; suis fluxisse libellos dicūt: Quare cesar dulci orōne vict; eū crimie liberauit. Tertiu qd̄ pōt hoies inducere ad aliqd̄ credendum vel operandū d̄: tpalis bonoz pmissio. Sic machomet demulsit aures oim eoz q̄ ipm colūt et venerant.

Dominica in sexagesima.

Promisit eis diuitias: concessit lasciuas
 et ad oem voluptatem libere laxauit ha-
 benas. Quid igit de apostolis pdican-
 ribus euageliu tenedu est? An ipsi diale-
 ctici aut rhetorici vel forte temporalia
 promittentes? Absit. De illis etenim ait
 Aug. lib. xiiij. de ciui. dei. c. v. Inerudi-
 tos liberalib? disciplinis et oino quatu
 ad eoz doctrinas attrinet impositos: no
 peritos gramatica: no armatos dialecti-
 ca: no rhetorica inflatos: piscatores rps
 cum rhetib? fidei ad mare huius seculi
 paucissimos misit: atq; ita ex omni gene-
 re ta multos pisces et tato mirabiliores
 quato rariores etiā phos cepit. hec ille.
 Neq; insup tpale aliquid pollebantur
 apostoli predicado: qnquidē et ipsi asper-
 nabatur tpalia cuncta spernedaq; pro
 eterna immortalisq; vita clamabat. Fue-
 rit igit ipsi tube spūssanci supno mu-
 nere dei ad officiu pdicationis deputati.
 Tertia excellentia dñi dei et officij predi-
 candi dicitur miraculoꝝ conuulsio. Cū
 comitatur quippe sepe numero verbuy
 dei claritas miraculoꝝ. Nam sm Tho.
 ij. q. clxxviiij. arti. ij. deus facit miracu-
 la maxime propter tria.

Primo propter sanctitatis alicuius
 demonstrationem.

Secundo propter fidei approbationem.

Tertio propter veritatis predicatē cō-
 firmationem.

¶ Primo facit de? miracula ad ostēden-
 dam sanctitatē alicuius quē p merito
 vite vult preponere alijs in exēplū stu-
 ris: sicut fecit de magno Antonio: Ma-
 chario et alijs. ¶ Secundo facit de? miracu-
 la vt fide approbet. vñ glo sup illud ps.
 Et det illis hereditatē gētium. ait: Hec
 fuit intērio miraculoꝝ vt crederēt gen-
 tes. ¶ Tertio facit de? miracula ad con-
 firmandam veritatē predicatā. Et sic fa-
 cta sunt miracula et signa predicatibus
 ap̄stia apostolicisq; viris. Quisnā ex plis
 cet quot signis claruit cōfessor dñi glo-
 riosus sanct? Antonius de ordine mino-
 rum pdicator egregi?. Referā ex multis
 qd in eius legēda magna cōtinet. Dum

em quadā die in ciuitate Bituricēsi pos-
 pulo pdicaret: tam ingēs multitudo ad
 eū audiēdum cōuenit: q nullus locus
 ciuitatis illā capere posset. An canonici
 ciuitatis p̄cessionaliter ciuitatē exeun-
 tes cū populo ad quoddā pratū latissī-
 mum peruenerūt. Dū aut beatus Anto-
 nius predicare cepisset: subito tempus
 surrexit et tēpestas valida adeo q oēs
 timere ceperūt tam de pluuia futura q̄
 de conuulsionibus et tonitruis: sic ce-
 perūt fugere et velle abire. Qd cernens
 beatus Antonius dixit eis: Ego p par-
 te dñi nostri iesu xpi vobis dico q nulu-
 lus vestrū aliqd mali habebit stetit fir-
 mi et no timeatis. Qui eius verbis fidē
 tes immobiles ad audiēdū predicationē
 eius steterūt. Et cū grādo grossissī-
 ma descēdisset super terrā: circa audien-
 tes nec grādo nec pluuia descēdit: cum
 tñ grādo ex nimietate ad altitudinem
 magnā oem locum ambussit. Quo viso
 miraculo cūcti gratias deo dederūt. Et
 hoc miraculū sculptū est lapide in frō-
 tispicio ecclesie maioris Bituricēsis.
 Quid dicam de sancto Petro martyre.
 Quid de sancto patre nostro Frāctico?
 Quid de sancto Dominico? Quid de
 niq; de sancto Bernardino. Longū cer-
 te esset sigillatim eoz miranda p cōfir-
 matione euageliū diuinitus facta enar-
 rare. ¶ Quarta excellentia diuini dñi et
 officij predicadi dñi: pdicatorū defensio.
 Defendit equidē illos deus qui nomen
 eius predicant maxime a tribus.

Primo ab emulis.

Secundo a diabolis.

Tertio a periculis.

¶ Primo defendit de? pdicatores ab
 emulis. Nā vt scribit. xj. q. ij. in. c. quib-
 cūq; s. Quicūq; cōtristauerit doctorem
 veritatis peccat in xpm: et patrē omnīū
 exacerbat deum: propter qd et vita care-
 bit eterna. Vnc legitur in vita beati
 Amādi ep̄i: q cū pdicaret quidā iocu-
 lato: irridebat eum: qui arreptus a dia-
 bolo iniuriā factā sancto ex verbis eius
 fatebatur et se discerpēs et lacerans: vñ

quibus et dentibus expiravit. Legitur adhuc de bto Fracisco qd dñi predicaret in castro Litterne quedā mulier supueniēs cū cymbalo pulsabat: et ei⁹ predicationē irridebat: et a sctō Fracisco piomita vt desisteret noluit obedire. Tandem sctus Fraciscus dixit: Tolle tolle diabole qd tuū est. Et statim capta est mulier misera et in aerē leuata ac deinceps amplius nō visa. ¶ Secūdo defendit deus predicatorē verbi sui a diabolis. Legit em̄ de bto Antonio de padua: qd vltia quadragesima ante obitū suū vācās predicationib⁹ et cōfessionib⁹ audiebat: in principio ipis⁹ qdragesime a diabolo tētat⁹ est suffocari. Qui nomē virginis Marie deuote inuocās: et crucis signū fronti imprimēs: totā cellā lumine diuino circumfusam cōspexit: et diabolus statim aufugit. Tertio defendit de predicatorē a periculis. Sicut patet in Paulo qd de seipso dicit in epla hodierna qd fuit in periculis fluminū: periculis latronū: periculis ex genere: periculis ex gētib⁹. ij. Cor. xij. ¶ Quarta excellētia verbi dei et officij predicādi dī ecclesie sublimatio. Sublimat enim ecclesia sancta officium predicādi tripliciter.

Primo mulierum exceptione.

Secūdo laicoy prohibitione.

Tertio prelatoroy obligatione.

¶ Primo ecclesia excipit mulieres ab officio predicādi. iuxta illud. j. Cor. xiiij. Mulieres i ecclesia taceāt. Et. j. Timo. ij. Docere mulieri nō permitto. et de cōf. di. iij. c. mulier. Mulier quis doceret et sancta viros in cōuētu docere vel baptizare aliqs nō presumat. Ad idē facit e mulierē. xij. q. v. et c. mulier. xij. dist. Ratio autē quare mulieribus interdicitur acc⁹ predicādi: s̄m Lho. ij. q. dxxvij. ar. ij. pōt esse tripler. Primo ppter cōditionem sexus feminei cui ppter petm̄ conuenit subici viro. Docere autē publice nō pertinet ad subditos: sed magis ad prelatos. Scda rō est ne animo hominū aliquid ad libidīnē: qm̄ vt ait sapiēs Eccl. ix. c. Colloquū mulieris qñ ignis

erardescit. Et speciē ei⁹ admirati reprobi facti sunt. Tertia rō assignatur: qz vt cōiter mulieres sunt insipientes et non sunt in sapiētia pfecte vt eis posset cōueniēter publica doctrina cōmitti. Prūuate tñ pnt mulieres docere que sciūt. ¶ Secūdo ecclesia magnificat officij predicādi laicoy prohibitionē: qz phibet laicis oib⁹ publice pdicare. In Greg. ix. archiepō mediolanēsi ait illud qd nota. ē de here. c. sicut in vno. Eū nōnulli laici predicare presumāt: et veredū nimis existat ne vitia sub specie virtutum subintrēt. Nos attēdētes qd doctoy ordo est quasi p̄cipuus in ecclesia dei mādāmus quatenus cū alios dñs aplos dederit: alios pphetas: alios vō doctores: interdicas laicis vniu: r̄sis cuiuscūqz ordinis cēseatur vsurpare officij predicādi. Ad hoc propositū diffuse loquitur. c. cum ex inuicto. ep̄ eo. Ratio autē assignatur in glo. super. d. c. cum ex inuicto. qz singula officia singulis debēt esse commissa: sicut etiā apte parer. lxxix. dist. c. singula. Et nō solū de pdicatione: sed etiā de quibuslibet alijs negocijs ecclesiasticis se intromittere laici nō debent: sicut p̄ ē de iudi. c. decernim⁹. et de reb⁹ eoy nō alie. c. cum laicis. et de arbi. c. cōtingit. et de cōsti. c. ecclesia. et xv. di. c. bñ quidā. ¶ Tertio ecclesia magnificat s̄bū dei et sublimat illud prelatoy obligationē. Obligat em̄ prelatos vt de pdicatione sollicitā curā habeāt. In ep̄ de offi. iudi. or. c. inter cetera. sic habet: Inter cetera que ad salutē spectāt populi xp̄iani: pabulum s̄bum dei pmaxime sibi noscēt esse necessariū: qz sicut corp⁹ materiali: sic aīa spūali cibo nutrit: eo qd nō in solo pane viuit hō: s̄ i oi s̄bo qd pcedit ex ore dei Lu. iij. vñ cū sepe dūgat qd ep̄i ppter suas occupatiōes multiplices vel inualitudines corpales: aut hostiles incursum: seu occasiones alias: ne dicam⁹ defectū sciētie qd in eis reprobadū est omnino ne decetero tolerandū: p seipos nō sufficiūt ministrare s̄bū dei populo: maxime p amplas. dioceses et diffusas

generali cōstitutione sancimus vt epi viros idoneos ad sancte predicatiōis offiū salubriter exequēdū assumāt potētes in operē sermone: q̄ plebes sibi cōmissas vice ipsorū: cū p se idē nequerit sollicitē visitātes eas: vbo edificēt & exēplo: q̄bus ip̄si cū indigerint congrue necessaria subministrēt: ne p necessariorū defectu cōpellant desistere ab incepto. hec ibi. In cle. No dudum. de sepult. aplica auctoritate pceditur predicatoribus & minoribus vt in eorū ecclesie locis & plateis oibus pplo & clero libere valeant pdicare: ea hora dūtaxat excepta qua ip̄i ordinarij locorū p se predicarent: aut corā se facerēt sollemniter predicari: nisi dū ex eorū voluntate maneret. Arbitror autē & ego dispositione spūs sancti actum esse vt pfata licentia predicandi minoribus: & pdicatoribus in partiretur: qm̄ nisi ip̄i ceteriq; medicātes excolerent vineā dñi sabaoth vitice vepres & spine iam implerent illā: cunctaq; erroribus multiplicib; & heresibus: essent maculata: hi paupes feres desudant studijs litterarū vt predicationum suarū fulgore orbē illuminent. Quinquē sunt pditiones necessarie in vnoquoq; q̄ vult bene fructuose et vtiliter pdicare verbū dei. Caplm. ij.

Secundū mysteriū declarandū est de qualitate seu pditione pdicantis verbū dei. Et notabim; qnq; p̄cipuas cōditiones quas h̄re debet qui officium predicationis exercet.

- Prima dicitur scientia.
- Secunda mundicia.
- Tertia sapientia.
- Quarta charitas.
- Quinta patientia.

Prima pditio q̄ in vnoquoq; pdicāte inueniri d̄z d̄: sciētia. Abi aduertendū est fm̄ Alexā. de al. in. ij. volumine summe. q. lxxij. mē. ij. ar. ij. c. f. q̄ triplex est doctrina. Pr̄a simplicis exhortatiōis. Sc̄da assumpte p̄fessiōis. Tertia pdicatiōis. Pr̄ma est doctrina sim-

plcis exhortatiōis: qua p̄t vnusq; fraterna admonitiōe corrigere & docere primū suū & b̄ cōis est oim fm̄ quā oēs scire tenent symbolū: orationē dominicā: p̄cepta decalogi: p̄cta capitālia: opa mic̄: & ecclie sacramēta. Sc̄da doctrina d̄: assumpte p̄fessiōis. Et fm̄ hanc vnusq; scire d̄z ea q̄ p̄tinent ad facultatē suā ad nūmus cōpetēter. Sic medici scire debēt regulas medicinē: & nō iuriste. Iuriste nō scire debēt snias legū & nō medicinē: et sic de alijs. Tertia doctrina d̄: pdicationis: cui; ministri. i. predicatorēs scire tenent nō m̄ credēda: s; etiā expositiones p̄ceptorū: ita vt saltem competēter docti possint alios instruere & docere. vñ e; de bere. c. cū ex inuicto. d̄: Sc̄da valde necessaria ē sacerdotib; ad doctrinā: q; iuxta s̄bū p̄pheticū Mal. ij. Labia sacerdotis custodiūt. i. custodire debēt sciās. fm̄ gl. Que s̄ba etiā notant. xliij. di. sic rector. viij. q. f. c. op̄. vbi sic habet: Op̄ eū q̄ docet & instruit aias rudes esse talē vt p̄ ingenio discentiū semetip̄m possit aptare: & s̄bi ordinē p̄ audiētū capacitā dirigere. deberet ergo appuime esse eruditus et doctus. Et. xvj. q. f. c. sic vine. r. c. si clericatus. d̄: Multo tpe discere & post modū doceas. r. xxvij. dist. c. ignorātia. Sacrū cōsiliū inq̄: Ignorātia mater cunctorū errorū maxime in sacerdotibus vitāda est: q̄ docēdi officii in populo dei susceperunt. Sacerdotes em̄ admonētur legere sc̄tās scripturas p̄aulo ap̄lo dicēte. s. ad Timo. iij. Attēde lectioni exhortationi et doctrine. Et ad hoc facit. c. si in laicis. r. c. Nulli sacerdotū. r. c. si iuxta. r. c. qui ea pfata. dist. xxxvij. r. lix. dist. c. ordinatos. d̄: Qui minime l̄ris operā dederit p̄cepto: esse nō p̄t litterarū. Et Viero. ad Nepotianum ita scribit: Diuinas scripturas sepius legemmo nunq; de manib; tuis sacra lectio deponatur. Sermo sacerdotis scripturarū sale conditus sit. Nolo te declamatorē esse & fabulum garrulū sed ministerij peritū & sacramētōs

rum dei tui eruditissimū. Verba voluerit ex celeritate dicēdi apud imperitum vulgus admirationē sui facere indoctorum hominū est. Ex quibus oibus colligitur q̄ nullus predicare debet nisi sit doctus: ita vt saltē in eo sit mediocris sciētia: et si nō multū eminens: vt habet eēt de elec. c. cū nobis. Sed vt Hiero. inquit ad Paulinū. Qd̄ medicorū est promittunt medici tractant fabulā fabulā. Sola scripturarū ars est quā si omnes passim vendicant. Scribimus indocti doctiq̄ poemata passim. Hanc garrulā anus: hanc derisus sener: hanc sophista verbosus: hanc vniuersi presumunt laecerant docent anteq̄ discāt. Alij adducto superalio grandia verba trutinantes inter mulierculas de sacris litteris philosophantur. hec ille. Sed nōnulli imperiti illitterati et idiote presumptio nis vento tumefacti: sciētiam damnāt: studia litterarū sacrarum vituperant. Laudāt vere ignorantia et rusticitatem. Afferunt em̄ xpm̄ humillimos piscatores: scilicet apostolos ad predicandum mississe. Qd̄ Paulus. s. loy. s. approbat dicens: Que stulta sunt mundi elegit deus vt confundat sapiētes. Si igitur apostoli omnino rudes ad predicationem euāgelij sunt electi: non videtur rationi consonum dicere scientiam fore predicantibus necessariā. Talibus sic arguētibus respondet Hiero ad Paulinū. Sacra quippe rusticitas solū sibi p̄dest et quātum edificat ex vite merito eccliam xpi tātū nocet si destruetibus nō resistat. Malachias p̄pheta: immo p̄ Malachiam dñs interrogat sacerdotes legē. Intantū sacerdotis officium est interrogatū rñdere de lege. Et in Deut. xxxij. legimus: Interroga patrē tuū et annūciabit tibi maiores tuos et dicent tibi. In ps̄. q̄. cxvij. Cantabiles mihi erant iustificationes tue: in loco peregrinationis mee. Et in descriptione viri iusti cū eū arbor vite David qui est in paradiso cōpararet inter ceteras virtutes. hoc etiā intulit ps̄. s. In lege domini volūtas eius: et in lege

ge eius meditabit die ac nocte. Daniel in fine sacratissime visionis iustos ait fulgere quasi stellas et intelligētes. i. doctos quasi firmamētū. Vides quātū inter se distāt ista rusticitas et docta iusticia. Alij stellis: alij celo cōparant. Qd̄ iuxta hebraicā veritatē vtrūq̄ de eruditio possit intelligi. Ita em̄ apud eos legitur: Qui autē docti fuerint fulgebūt quasi splēdo: firmamētū: et q̄ ad iusticiā erudiūt multos quasi stelle in p̄petuas eternitates. Cur dicit Paulus ap̄lus vas electionis. Nepe q̄ vas legis et scripturarū sanctarū armarium erat. Pharisei stupēt in doctrina dñi: et mirant in Petro et Johāne quō legē sciāt cū nō didicerint lras. Quicquid enim alijs exercitatio et quotidiana in lege meditatio tribuere solet: hoc illis spūscūs suggerēbat et erant iuxta qd̄ scriptū est docibiles deo. hec ille. Ex cuius v̄bis clare desprehēdimus: q̄ ly apli sciām nō habuerint acq̄sitā: tñ illā habuerūt infusam. Sicut et p̄ n̄ Frāsciscus ex dono spūscū tantā plenitudinē gr̄e et scie accepit vt p̄dicās oēs in stuporē cōuerteret audientes. Vñ dñs Boñ. iij. parte legende maioris de eo sic ait: Erant eloq̄a eius non inania: nec risu digna: sed r̄ute spūscū plena: erāt medullas cordis penetrātia ita vt in vehementē stuporē audientes cōuerterēt. et in. xij. parte legēde inquit: Erat verbū eius velut ignis ardēs: penetrās intima cordis: oimq̄ mētes admiratione replebat: cū non humane inuentionis ornatū p̄tenderet: sed diuine reuelationis afflatu redoleret. ¶ Sc̄da cōditio quā predicator habere debet dicitur mūdicia. Debet enim esse mūdus et immaculatus nō solum in se: sed etiā in primis exēplo bono illos edificans: q̄ vt inq̄t Grego. in homel. Lulius vita despiciat restat vt eius p̄dicatio cōtemnatur. Et Hiero. ad Nepotianū ait: Nō confundāt opa tua sermonē tuū: nec cū in ecclia loqr̄is: tacitus q̄s rñdeat. Cur ergo que dicis ipse non facis. Delicat maḡ est: qui ventre pleno de ieiunā

Dñica in sexagesima.

disputat. Et Job Lhy. dif. xl. c. multi.
ait: Si bene vixeris & bñ docueris: po-
pulu instruis. Si bñ docueris et male
vixeris tuisoli? cōdenato: eris. Nā bñ
viuēdo & bñ docēdo pplm instruis quō
viuere debeat. Bene aut docēdo & ma-
le viuēdo deum instruis quō te debeat
cōdenare. Ad ppositū etiā Lacf. i. iij.
li. di. iusti. ait: Voles malum erēpla q̄
verba: qm̄ loqui facile est: p̄stare diffici-
le. Trinā quidē tā multi bñfacerent q̄
multi bene loquunt. Et idē in. iij. li. in-
quit: Qui docēt tñ nec faciūt ipi p̄-
ceptis suis detrahunt p̄dus. hec ille.
Nec sufficit extrinsecus erēplū bonum
prebere: nisi mens ipa p̄dicatois in-
trinsecus fuerit mūda: q̄ vt inqt Greg.
sup Ezech. Sermo dulcedinē nō habet
quē infra cōsciētā vita reproba remo-
det. Tertia cōditio p̄dicatois verbi
dei dicit sapiētia siue prudētia. Debet
nāq; prudēter doctrinā cōicare: ita vt
nō semp oia dicat: nec semp oia taceat
sed p loco & tpe s̄m q̄ viderit auditor
utilitati meli? puenire. Sic Greg. i pa-
storali ait: illud qd̄ ponit. xliij. dif. c. sit
rector: Sit rector: discretus in silentio:
vtilis in s̄bo ne aut tacēda pferat aut
pferēda reticescat. Nā sicut incauta lo-
cutio in erroiē p̄trahit: ita indiscretus
silētiū eos q̄ erudiri poterant in erroie
derelinqt. Sepe nāq; rectores iproui-
di humanā grām amittere formidātes
loq̄ libere recta ptimescunt. hec ille. Et
licz i quolibet officio publico erigatur
prouidētia: ipa tñ multū est necessaria
his q̄ p̄dicāt verbū dei: ita vt locis p̄so-
nis & t̄pib? uos sciāt aprare sermones.
Nā s̄m apl̄. j. Co. ij. Sapiētā loquimur
inter p̄fectos: paruulis aut lac dam? in-
potū. Tertiū p̄sepe s̄uū fieri videm?
ab insipicētib?. Predicauit qdā tēpore
meo corā petulis septēvel octo de ludo
sodomie. Alter s̄o in die spiritus sancti
corā ingēti multitudine doctorū viroz:
laudes narrant sancti Bernad. et filia
multa onitio ne videat p̄bos patres

velle corrigere. Illud tñ silentio nō est
pretereundū q̄ quidā qui feruētes sed
vere potius furētes vocari possunt glo-
riantur sub specie detestationis vitioz
talia publice tanq̄ sordida et obscua
spurcissimaq; verba fantur: qualia mi-
nus quilibet histrio ioculator: satyiar:
& fetidissimus leno loqui erubesceret.
Et quoz imprudēti doctrina q̄ plures
nedum pctā quedā que ignorabāt didi-
cerunt: veruētiā & illa perpetrare cona-
ti sunt. O reprehensibiles: o vitiosi: o
deniq; nefandi vitioz corruptores!
Audite beati Francisci cōsiliū in regu-
la sic dicēs: Adoneo quoq; et exhoroz
fratres meos in dño iesu ipō: vt i p̄di-
catione quā faciūt sint eramiata & casta
eoz eloquia ait: Utilitatē et edificatiōē
populi annūciādo eis vitia et virtutes
penā & gloriā cum breuitate sermonis.
Nōnulli gloriānt populū induxisse ad
risum & truffas. Eōra quos Diero. ad
Nepotianū ait: Zachyime auditorū lau-
des tue sint. hec ille. Laies autē magis
dicēdi sunt truffatores q̄ predicatorēs:
qui quibusdā gestulationib? & truffis
conant populū in risum vertere. Sic
qui prudēs est vitia hec reprehensibilia
de quibus dixim? vitare curat. Quar-
ta cōditio p̄dicatiū s̄: patiētia. Eue-
nire q̄ppe solet vt inter multos qui lau-
dāt predicatorēs inueniant nōnulli det-
ractoies qd̄ diuina igif dispēsatiōe vt
pōdere detrahētū fumus depumatur
inanis glorie q̄ oniri posset ex s̄bis blā-
dientū. Vinc Grego. vj. q. f. c. sunt plu-
rimi. inquit: Sunt plurimi qui vitā do-
notū fortasse ampli? q̄ debēt laudā: et
ne qua elatio de laude subiepat: permit-
tit om̄s de? malos in obtreccatiōē et
obiurgatiōē p̄p̄ere vt si qua culpa
ab ore laudantiū in corde nascit ab ope-
re vituperantium suffocet. hec ille. Pa-
tiētē itaq; & equo aō ferendū sunt ru-
musculi plebis: nec curādā est de oibus
que dicunt: nisi talia essent p̄pter que
nō cōfutarentur: infamia notabilis in
p̄iudiciū animarū oniri posset. Quidē

Hiero. ad Nepotianū ait: Laue ne hominū rumufculo aucuperis et offensam dei populorū laude cōmutes. Per infamiam et bonā famā xpi miles graditur: nec laude extollit: nec vituperatiōe frāgitur et leta p̄tēnit et tristia. Per diē sol nō vret te neq; luna p noctē. ps. cxx. hec ille. Et vere nisi p̄dicato: patiens extiterit multā sentiet amaritudinem: qm̄ qd̄ vnus laudat alter vitupat. Laudāt docti subtilitates et p̄funda dubia scripturarū: vituperāt ista vulgares et ignorātes. Extollunt ignorantes et mulierale vulgaria quedā exēpla siue parabolas: et de illis viri periti q̄ nō habēt deuotio nē risum suscipiūt: et sic p̄ varietate audientū varia est opinio: variūq; appetitū vnoquoq; s̄m suū modū referēte.

¶ Quinta cōditio p̄dicato:is euāgelij nūcupat̄ charitas. Hec facit p̄dicato:res querere nō que sua sunt: sed que iesu xpi. s. loz. xij. et x. capitulis doctor gentiū ait: Nō querēs qd̄ mihi vtile est sed qd̄ multis vt salui fiāt. Querūt que sua sunt q̄ p̄dicāt: aut cupiditate glorie aut appetitu ambitionis honoris et dignitatis: aut amore lucri et spe questus aut deniq; respectu cuiuslibet cōmodi tp̄alis. Non stant ista cū charitate que deum diligere facit propter se: et proximum propter deum.

¶ De quinque fructibus et vtilitatibus verbi dei et quare vtile est omnibus illud audire libenter. Cap. iij.

¶ Eritū mysteriū declarandū est de vtilitate audiētiū verbū dei

Et h̄ multi sint fructus et vtilitates deuote audiētiū v̄bū dei: tñ nos implari tñ q̄nc̄ explicabim⁹: q̄ren⁹ his fructib⁹ excogitatis: vnūq; q; anī meū ad libet̄ et deuote audiēdū illud.

¶ Prima d̄ illuminatio.

¶ Secūda confortatio.

¶ Tertia fortificatio.

¶ Quarta delectatio.

¶ Quinta exemplatio.

¶ Prima vtilitas verbi dei d̄ illuminatio. Illuminet quippe intellectū hoīs:

sicut sol illuminat mundū. Et hoc inq̄ dauid in ps. cxvij. Declaratio sermonū tuorū illuminat: et intellectū dat parulis. Et iterū ps. cxvij. Lucerna pedibus meis verbū tuū: et lumen semitis meis. Illuminat siquidē mēs attēte audiens tū et cum vtilitate. Primo respectu credendorū vt sciat fidei rudimēta. Secūdo respectu colēdorū: vt deū colēt creatorē Tertio respectu abhorrendorū: vt vitia abhorreat et vitēt. Quarto respectu acceptandorū: vt virtutes acceptēt et insequant. Quinto respectu spernendorū: vt mundū spernāt et eius bona. Sexto respectu agendorū: vt opera agant que mandant in lege. Septimo respectu timēdorū: vt penas inferni timeāt. Octauo respectu desiderādorū: vt beatitudinē eternā desiderēt: nā nisi hec et huiusmodi pplis p̄dicarent: oēs velut ceci varijs inuoluerent erroribus. ¶ Secūda vtilitas quā cōsequunt̄ verbū dei audiētes d̄ confortatio. Nā h̄ multi sciant bona q̄ opari tenent et mala a quibus cauere debēt: tñ q̄nc̄ nec bona faciunt nec mala fugiūt: deuicti quadā tepiditate vel potius sensualitate et delectatiōe horū tp̄aliū. Alij et iā quis sciat penas inferni fore timēdas: desiderans d̄nc̄ celū pieq; xpi passiōē de stēday: tñ cor h̄nt insipidū sine timore: sine desiderio: et sine vlla pietate. Luz h̄o tales audiūt verbū dei frequenter p̄fortant̄ ad deponēdā oēm tepiditatē ad amplectēdas virtutes: ad surgēdū a pctis: ad cōpatiēdū xpo passo: ad timēdos gehēne cruciatūs: et ad desiderādū regnum dei: qz vt Hiero. ait ad Paulinum. Vt nescio quid latētis energie viue vocis act⁹: et in aures discipuli a doctois ore trāsfusa fortius sonat. Vñ et Eschines cū Rhodi exularer et legeres illa Demosthenis orō quā aduersus eū habuerat mirātibus cūctis: atq; laudātib⁹ suspirās ait: Quid si audisset ipsam bestias sua v̄ba resonantē. H̄ ille. Quāta sūt fit vis in v̄bo dei p̄dicato appetēdiq; ex mirādis exēplis tā ap̄loz q; alioz. De

trus namq[ue] post susceptu[m] sp[iritu]m vna
 p[re]dicatione tria milia aiaru[m] couertit ad
 xpm. Act. ii. Quid fecit Paulus vas ele
 ctionis: quid reliqui o[mn]es apli & discipu
 li xpi: Et diebus nostris vsi quasi reno
 uata videt religio ch[risti] sustentata ecc[lesi]a
 desia & pctores ad p[er]nam animati nisi
 ex auditu p[re]dicantiu[m]. O verbu[m] dei be
 nedictu[m]: o verbu[m] saluiferu[m]: o p[re]dicatio
 fecundissima: o instrumentu[m] salubre quo
 comoueri possunt m[en]tes dure ad agen
 dum penitentia[m]: & corda oim ad virtu
 tes sectandas. ¶ Tertia utilitas audie
 tius verbu[m] dei d[icitu]r fortificatio. Fortificat
 enim eos qui boni sunt vt in melius p[ro]
 ficiant & p[er]seuerent: ita q[uo]d ex verbo dei
 quasi co[n]seruantur & nutriunt: sicut pla
 nta que vt viriditate seruet rigat aq[ua].
 Ideo xps ait Mat. iiii. No[n] in solo pa
 ne viuit ho[m]o: sed in o[mn]i d[omi]no q[uo]d procedit
 de ore dei. ¶ Quarta utilitas d[icitu]r delecta
 tio. delectat etenim verbum dei & recreat
 sp[iritu]aliter audientes. na[m] ois aia bona letā
 ter audit magnalia summi imparois
 celoru[m]: & q[ui]cu[m]q[ue] aliquē diligit de ip[s]o li
 benter loquit[ur] & libet[er] audit bene de il
 lo loquētes. Sic q[ui] deū amant & ex ip[s]o
 sunt: verba ei[us] audiūt vt d[icitu]r Job. vii. c.
 Et maria magdalene que dilexit multu[m]
 Luc. vii. saturari no[n] poterat audiendo
 verba melliflua xpi iesu Luc. x. ¶ Quin
 ta utilitas d[icitu]r exēplatio. Prebēt namq[ue] au
 dientes verbu[m] dei exēplā bonuz p[ro]
 ximis suis. na[m] sepe p[er]tingit vt hi q[ui] infime
 sunt p[er]ditiois vidētes viros graues: vt
 puta religiosos viros doctos: nobiles &
 honestos ciues ad p[re]dicationē co[n]fluere
 animen[te] & ipsi ad eā audiendā diligen
 ter. Ergo vt finē huic sermōni faciā cuz
 tā grādia tāq[ue] mirifica sint p[ri]uilegia
 verbi diuini o[mn]es aduoco: cūctos inuito:
 singulisq[ue] clamo. Venite & audite vt au
 diendo verbum dei acquirere possitis
 eius gratiā, & deinde peruenire ad bea
 tam gloriā in qua xps benedictus viuit
 & regnat in secula seculoru[m]. Amen.
 ¶ Feria. scda post d[omi]nicaz in sexagesima
 de d[omi]no dei & ei[us] audicione. Sermo .ix.

In corde bono

& optimo audientes verbu[m]
 retinet & fructu[m] offerunt
 in patientia. Verba sunt
 xpi iesu saluatoris origi
 naliter Lu. viii. Quis multa dicta sunt
 in superiori sermōe de p[re]dicato verbo
 dei: restāt t[ame]n adhuc de eius audicione
 aliqua disserēda. Opus em̄ est cōfuta
 re illos qui vel audire respunt: vel ne
 gligenter audiunt: aut audientes non
 custodiūt verbum: & reuera satis sup[er]
 est hec cōfabulatio vt inducant hoies
 ad audiendum verbum diuinum cum
 affectu & utilitate salutis sue. Nam nō
 desunt diaboli tentamenta ad remouē
 das m[en]tes ab auditu sp[iritu]alis doctrine:
 cū ipsa sit quasi sagitta vulnerans astu
 tiam eius. Idcirco de audicione verbi
 dei dicere volentes: notabimus in hoc
 sermone p[ri]ncipaliter tria mysteria de
 claranda.

Primum d[icitu]r: inductio.

Secūdo modificatio.

Tertium obligatio.

Qualiter omnes inducuntur ad au
 diendum verbum dei a scriptura: a na
 tura: & ab exēplis. Caplin. f.

Primum mysterium declarādū
 de audicione verbi dei d[icitu]r in
 ductio. Ad illud etenim audie
 dū inducimur propter tria.

Primo p[ro]pter naturam.

Secūdo p[ro]pter scripturam.

Tertio p[ro]pter exēpla.

Primo inducimur vt libenter audia
 mus verbum dei ab ipsa natura. Nam
 vt Gene. ad Lucl. ait: Docibiles natu
 ra nos edidit. Et h[ic]m Ciceronem in sua
 rhetorica. Is docibilis est q[ui] vult attere
 audire. Et vt idē Cicero in li. q[uo]d. tuscul.
 ait: Inest m[en]tibus n[ost]ris insatiabilis q[ui]
 dam cupiditas veri vidēdi. Q[uo]d in. f. de
 offi. cōfirmat di. Oēs trahimur & ducimur
 ad cognitionis & scie cupiditates:
 in qua excellere pulcherr[im]e putamus. Et
 hociptum Arist. explicauit in. f. Meta.